

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 13322648

§. 36. Singularis clementia erga emigrantes subditos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67677)

Sæc. XVIII. velle, ut tam his quam reliquis Ab-
 A. C. 1731 gustanæ Confessionis subditis, penale
 acsi conditio ante triennium emigrandi
 non fuisset adimpleta, querulandi nil
 præriperetur.

§. XXXVI.

*Singularis clementia Archiepiscopi
 erga Emigrantes.*

Enimvero Archiepiscopus pro innata
 sua clementia die 5. Maij per suum
 Legatum cunctis Ratisbonensibus Prin-
 cipum A catholicorum Oratoribus signifi-
 ficari iussit, se semper pacis Westphal-
 licæ decreta accurrate servasse, ac se
 super omnibus suis Præfectis præce-
 pisse, ut omnes aliorum fauces Emi-
 grantibus atque emigraturis semper re-
 pertæ essent, & duntaxat iis, qui
 sponte cum suis e patria excedere ve-
 lent, emigrandi terminum præfigerent,
 nullum vero contra suam voluntatem
 ad discessum cogerent, proin sperare
 se, Catholicos prorsus innoxios in A-
 catholicorum Principum terris agentur
 ob rebellium pertinaciam haud quomodo
 quam vexatum iri. Insuper idem Ar-
 chiepiscopus die decima Aprilis omni-
 bus Curiarum Præfectis injunxit, ut
 cunctos, qui in quorundam emigra-
 tium ære nominibus essent, vel quocumque
 quam

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

quam aut depositi vel alio titulo retinerent, ad nomina creditoribus persolvenda, necnon ad præstandam plenam satisfactionem indictis severissimis pœnis, compellant, relictas vero suppellectiles plus offerenti publice vendant, & suis Dominis tradant &c.

Cum ergo Archiepiscopus quiete viventibus *privatum* Religionis suæ exercitium benigne indulgeret, captos rebelles sine pœna in libertatem assere-
ret, emigrantibus plenam cum omnibus suis bonis quodocunque vellent, abeundi facultatem concederet, neminem ad emigrandum cogeret, & decem Præfecturarum subditi rebelles exeunte Mense Februario ultro declarassent, ut si *publicum* sectæ suæ exercitium non indulgeretur, ad proximum S. Georgii festum emigrare mallerent, idque eis Archiepiscopus libenti animo indulgeret, totam hanc controversiam cum perfecta etiam A catholicorum satisfactione diremptam fore, credebant omnes æquitatis studiosi: præter omnem tamen expectationem die 31. Maij A catholici Ratisbona ad Cæsarem dedere literas, in quibus querebantur, incolas adhucdum inclementer expelli, aliis ultra emigrare cupientibus transitum occludi, sua bona abducendi occasionem præripi, fatalem emigrationis

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

nis terminum S. Georgii non prole-
gari, Salisburgensis Legati decla-
tionem captiosis verbis concipi, mor-
tuis Parentibus Filios quatuordecim
annorum minores vi retineri, his
clam abduci, cantionibus & precibus
vacantes durissimis pecuniarum multis
gravari, &c. Has pluresque
querelas omnino frivolas esse novit
Catholicus Oratores, ac propterea
13. Junii habita inter se consultatione
declararunt, manibus palpari posse,
quod Salisburgensis Princeps amplius
hoc in negotio indulserit, quam in
Westphalica pax præscribere videretur.
merito autem a suis subditis petierunt
ut concessis semel pacis præiata bene-
ficiis etiam ipsi ea, quæ ab hac præ-
scribuntur, accurate adimplerent, ce-
tissimum autem esse, quod hi rebelles
privato Religionis exercitio vi pacis
concesso haud contenti contra Prin-
cis sui mandatum, publice suam sectam
maximo numero exercuissent, sua
ergo Acatholici haud tolerarent, in
suis ditionibus Catholicis publicum Re-
ligionis exercitium, sibi nec ex dispo-
sitione P. W. nec ex pacto convento com-
petens contra Principis sui mandata
vi & propria auctoritate sibi vendicare
vellent, ita nec Catholico Principi re-
putandum esse, ut in sua ditione pu-
blicum

blicum sectæ, quæ nequidem in anno Sæc. XVIII.
normali ibidem viguit, exercitium re- A. C. 1731.
bellibus subditis concederet.

Porro Imperator ex omnibus ultro
citroque agitatis & transmissis rei gestæ
relationibus probe agnoverat, plurima
ex odio in Catholicos conficta, ultra
modum exaggerata, & debitæ mode-
rationis fines in prosequenda contra
Archiepiscopum querela transgressos
fuisse: Eapropter die decima sexta Maij
Frobenio Ferdinando Principi de
Fürstenberg Cæsareo in Ratisbonensi-
bus Comitibus Commissario injunxit, ut
cum Archiepiscopus non modo Impe-
ratori, sed & Augustanæ Confessionis
Oratoribus in Emigrationis negotio
plene satisfacisset: Ipse apud eosdem
Oratores omne studium eo converteret,
ut hi suos Principes rogent, ne contra
innocuos Catholicos eorum subditos
contra fas interminatam, & Imperii
legibus tam severe prohibitam retor-
sionem, seu ut vocant, *repressalia* exe-
querentur.

Eadem quoque die Imperator præ-
fatum Archiepiscopum & Principem
hortatus est, ut ceteros etiam decem
vel duodecim rebellionis Antesignanos,
quos in concitatæ seditionis testimo-
nium ipse captos retinere voluit, pa-
riter ad humillimas Oratorum preces
libe-

Sæc. XVIII. A. C. 1731. *Emigrationis negotium nunc exacte ad pacis Westphalicæ normam confectum*, ita etiam Archiepiscopus ejusque Principatus omnem Cæsareæ gratiæ & protectionis certitudinem sibi polliceri posset.

Nondum tamen apud Augustanæ Confessionis Sectatores querelarum nis; die enim trigesima prima Archiepiscopus apud Cæsarem inchoabat, perinde ac si amicabilem compositionem abruptisset, & multa Westphalicæ adversa contra Emigrantes statuisset. Ipse etiam Fredericus Sueciæ Rex die 23. Junii querulas ad Cæsarem literas dedit:

„ Quo magis sincerum & constans
 „ cræ Regiæ Majest. ac Coronæ Sueciæ
 „ propositum est, sua ex parte tam
 „ blicæ per Europam pacis, quam in
 „ perio Romano Germanico tranqui
 „ litati conservandæ firmandæque
 „ fessam, qua fieri unquam licet,
 „ vare operam, & quo majori S. R.
 „ Maj. & Corona Sueciæ in haud
 „ interruptam perennemque Maj.
 „ Cæsareæ & Serenissimæ Domus
 „ striacæ felicitatem fertur adfectu
 „ attentione S. Reg. Maj. animo spect
 „ dam censet occasionem quamlibet
 „ eventumque, unde vel barbarum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„forſan in Imperio Romano Germa-
„nico ſeges, vel Cæſareæ V. Maj. ac
„Sereniſſimæ Domui Auſtriacæ, ali-
„quod ex ambiguo rerum ſuboriri poſ-
„ſit diſcrimen „

„Quantum violentiæ, perſecutionis
„oppreſſionisque diverſis in Germaniæ
„locis, a Principibus iis Romano-Ca-
„tholicis, qui præ nimio in Sedem
„Romanam ſtudio, ſua ipſorummet ve-
„riora commoda non, prouti par eſſet,
„cordi habent, jam diu perpeſſi fue-
„rint Evangelicæ addicti religioni,
„quaſque adeo ad comitia Imperii de-
„tulerint querelas, tam a corpore ibi-
„dem Proteſtantium, quam Potesta-
„tum Evangelicarum variis literis Ma-
„jeſtati Veſtræ Cæſareæ expoſitas,
„benigniori etiamnum retinet me-
„moriam. „

„Et quamvis Cæſarea Veſtra Maje-
„ſtas pro ſuo non minus in juſtitiam
„amore quam ſummi in Imperio Ca-
„pitis, iudicisque auctoritate, hiſce
„injuriis ſæpius dehortando obviam
„ire commota ſit, dolendum tamen
„maxime eſt, tantum abeſſe, ut æ-
„quiſſima hæcce, atque ad Evangeli-
„corum in Imperio ſalutem tendentia
„Maj. Veſtr. ſtudia, ſperato gaudeant
„effectu, ut potius Romano-Catholi-
„corum Principum quidam, poſtha-
„bitis

Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXIII.

S s

bitis

Sæc. XVIII. „bitis ejusmodi dehortamentis, con- „
 A. C. 1731. „nuatam in subditos Protestantem vim „

„atrociore indies cumularint iniquitate „

„Hos inter inprimis est Reverendissimus „

„simus Archiepiscopus Salisburgensis „

„qui irritis, queis ipsum Cæs. Vest. „

„Maj. dehortata est, necnon Corpora „

„Evangelicorum ac potestatum Protes- „

„tantium neglectis repræsentationibus „

„amicis, contra tenorem constitutio- „

„num legumque Imperii fundamenta- „

„lium, eo nunc in sibi subjectos Evan- „

„gelicos processit inclementiæ, et „

„post diu toleratam sævissimæ perse- „

„tionis miseriam, cum bonorum tra- „

„dem jactura, patria domoque multa „

„mortalium nulla excedere coacti sunt „

„Et quoniam, ni efficaci atque Im- „

„perii constitutionibus conveniente „

„modo mature coerceatur durissimum „

„hocce institutum, metuendum sane „

„est, ne & publicæ salutis tam necessa- „

„ria in Imperio concordia turbetur, et „

„varia hinc denique enascentur in- „

„commoda. Proinde jussu specissimi „

„S. R. M. Domini mei Clementissimi „

„Maj. Vestræ Cæs. hæc me omnia ha- „

„millime exponere, & qua par est „

„veneratione contendere oportuit, et „

„pro supremi, quod Cæs. Vest. Maj. „

„possidet, judicii munere, necnon „

„Zelo, quem semper testata est ad „

„tueri

Sæc.XVIII.
A.C. 1731.

„tuenda Imperii jura laudatissimo, con-
 „grua iisdem ratione, æquum tot
 „Evangelicorum circa religionem que-
 „relis finem, quantocius imponendum
 „curet, præcipue ut jam diu adflētif-
 „simis Salisburgensibus clementer sub-
 „veniatur, quo legum saltem Imperii
 „ac pacis West. fruantur beneficiis,
 „quam ob causam Maj. Vest. Cæs.
 „non solum iterato fortiusque Reve-
 „rendissimum Archiepiscopum dehor-
 „tari, sed & ubi frustra, sicuti antea
 „fuerit, ea exequi haud gravabitur
 „consilia, quæ ad Justitiam obtinen-
 „dam, inque auctoritatis Imperatoriæ
 „robur Maj. Vestræ Cæs. Imperii con-
 „stitutiones, tali utique suppeditant
 „casu. „

„Hac porro occasione Maj. Vestræ
 „Cæsar. haud minus submissee referen-
 „dum est, quod cum ad aures Sacræ
 „Rom. Majestatis Domini mei Clemen-
 „tissimi, certior etiam attulerit fama,
 „subditos Maj. Vestræ in Hungaria
 „Evangelicos, tam aliis adversis, quam
 „juramenti, quod ipsorum conscientia
 „ac religioni repugnat, formula mi-
 „nitatos, Clementissimum Maj. Vestr.
 „Cæs. implorare auxilium, sacra Regia
 „Majestas autem nulla dubitet, quin
 „omnibus rite perceptis circumstantiis
 „Cæs. Vestra Maj. pro sua magnanimi-
 „tate

S s 2

„tate

Sæc. XVIII. „tate atque erga subditos fideles amore
A. C. 1731. „prona certe consentiat ut. ne in exce-
 „ditio religionis libero, a Maj. Vestra
 „Cæsar ac Majoribus ipsius gloriosissimis impetrato, atque concessis
 „vilegiis, & conventionibus, tum aliis
 „aliis publicis stabilito, confirmatoque ulla eorum conscientia vis
 „feratur, sacra. Reg. Maj. & Coronæ
 „Sueciæ haud secus ac potestatum
 „Evangel. aliæ, majorem in modum
 „hisce quoque suffragandum rata, proinde ducatur certissima, Maj. Vest.
 „Cæs. quæ Sacra Reg. Maj. eidem
 „nunc declaranda voluit, pro documentum
 „habituram, desiderii ipsius votique
 „sinceri, tam ut incommoda vitentur
 „quælibet, quam Maj. Vest. Cæs. &
 „Sereniss. Domus Austriacæ gloria
 „lusque illibato semper floreat incremento.,,

„Sic ubi autem S. R. M. hoc in
 „fideiis Caroli VI. Maj. detulerit, illi
 „vero ut pignus amicitia singulari
 „mutuo imprimis demerendum studio
 „Sacra. Reg. Maj. magna cum voluptate
 „acceptura est. Cæterum gratia
 „favori Maj. Vest. Cæs. memet emittam
 „atque humillime commendo.,,